

Ses Salines, cinc anys de protecció

VICENT MARI

El Govern balear consolida la Reserva Natural que Gabriel Cañellas va fer mans i mànigues per torpedinar. El paratge de ses Salines compleix cinc anys de protecció mediambiental, tot i els interessos immobiliaris de determinats inversors.

La llei de reserva natural de ses Salines va trobar l'oposició del PP, que va presentar un recurs d'inconstitucionalitat.

El Pacte de Progrés declararà la zona Parc Natural autònom, per evitar que ses Salines restin deseparades.

Dues mil persones es manifestaven l'any 1977 sota el lema "Ses Salines, Parc Natural". Divuit anys després d'aquesta manifestació ecologista, la primera en tota la història d'Eivissa, el Butlletí Oficial de l'Estat (BOE) publicava (31 de juliol de 1995) la llei que declarava reserva natural aquest tresor de l'illa. Acabaven així gairebé dues dècades de la polèmica més intensa que hagin sostingut les Pitiüses des de l'arribada de la democràcia.

L'obstinació del PP illenc a impedir la protecció de ses Salines se sustentava en els interessos immobiliaris que hi tenien destacades figures d'aquest partit, començant per Gabriel Cañellas i la família d'Abel Matutes.

Però, només molt lentament aquesta declaració formal d'àrea protegida s'ha traduït en una protecció real. De fet, encara se n'han d'endegar molts aspectes, com ara el patronat que ha de gestionar-lo,

Els interessos econòmics de figures del PP, com Cañellas i Matutes, impedièren la protecció de ses Salines.

format per administracions públiques, propietaris, ecologistes i col·lectius diversos.

El maig del 1998 l'organisme Parques Nacionales nomenava director de la Reserva Natural Luis Berbiela, llavors responsable d'Icona a les Balears. Poc després es va constituir el primer equip de sis vigilants-monitors, es va obrir

una oficina i arribaren els vehicles tot-terreny. Era la infraestructura fonamental per a començar a organitzar visites escolars i tenir un control mínim de la Reserva. De fet, l'apartat educatiu ha estat el més fructífer d'aquests primers cinc anys: només durant el curs 98-99 passaren per ses Salines quaranta-vuit centres escolars, amb un total de 2.487 alumnes.

Ara el govern balear del Pacte de Progrés intenta de neutralitzar els efectes del recurs d'inconstitucionalitat presentat per l'executiu anterior, del PP, contra la llei de reserva natural. El recurs es fonamentava en una "invasió de competències intolerable per part del govern central", com va explicar llavors l'actual coordinador regional del partit conservador, Josep Joan Cardona. Efectivament, varen ser les Corts espanyoles, amb majoria del PSOE, les que tramitaren i aprovaren la reserva. Avui, fins i tot l'ex-diputat socialista ei-

vissenc Antoni Costa admet en privat que el Tribunal Constitucional podria donar la raó al PP i anul·lar una protecció que tants d'esforços va costar. També el director de l'espai, Luis Berbiela, reconeixia fa pocs dies que la reserva potser no encaixava en l'ordenament constitucional actual.

Per evitar que ses Salines restin desamparades quan arribi aquesta temuda sentència, el Pacte de Progrés prepara una protecció "de recanvi", que aprovarà el Parlament balear i que consistirà a declarar la zona Parc Natural autòmic, que és el procediment habitualment seguit pel govern balear.

La consellera de Medi Ambient de les Illes, Margalida Rosselló, ja ha enllestit el Pla d'Ordenació dels Recursos Naturals (PORN), l'instrument que precisarà els graus de protecció i el règim concret d'usos que es poden permetre. Mentre el desenvolupament urbanístic restarà congelat (de fet ja no s'hi pot construir), l'explotació de la sal, una activitat que començà fa vint segles, no tindrà cap nosa per continuar. Ses Salines d'Eivissa produïren l'any 1999 unes 60.000 tones de sal, que van a parar, principalment, als països de l'Europa septentrional.

El fet que encara no s'hagi constituït el Patronat de la Reserva, l'explica Luis Berbiela en aquests termes: "El govern balear, que ha de formar part del patronat, va presentar en el seu moment un recurs al Tribunal Constitucional contra la reserva natural. Seria absurd que el govern, en aquestes condicions, figuràs en el patronat".

Mentre tot això passa, els ecologistes del GEN-GOB Eivissa i del GOB de Formentera recorden que encara hi ha més deures pendents: "la Reserva no s'ha senyalitzat de cap manera, i quan hom hi arriba, no sap que es troba un espai protegit", afirma el biòleg Joan Carles Palerm. A més a més, encara no hi ha en marxa el projectat centre d'acollida de visitants, que se situarà a l'antiga església de Sant Francesc, que s'aixeca devora els estanys saliners i la carretera que hi duu. Fa dos anys es va signar un conveni amb el bisbat d'Eivissa

perquè aquest temple fes compatibles usos religiosos i ambientals, però de moment, el projecte sembla paralitzat, a l'espera que arribi el fons econòmic necessari.

Com a contrapunt, a ses Salines de Formentera es desenvolupa, juntament amb la Unió Europea, un ambiciós pla de recuperació del virot (*Puffinus mauritanicus*), un ocell marí que, en tot el món, té el nucli de població principal a Formentera. També a la part de la Reserva Natural d'aquesta illa, el govern central hi va acabar fa dos anys el pla de protecció de les dunes de les platges per preservar-les de l'erosió a què les sotmetia la invasió turística. Ara es farà igual amb les dunes de ses Salines d'Eivissa.

En la part positiva, els científics també hi anoten l'evolució a favorable que han experimentat algunes espècies d'ocells des que la zona és reserva natural. Els flamencs (*Phoenicopterus ruber*), els xerrires (*Himantopus himantopus*) i unes quantes espècies d'anàtides han vist com creixien les seues colònies.

En definitiva, quan fa cinc anys que els eivissencs i formenterers culminaren amb èxit una reivindicació de divuit anys, la situació de ses Salines combina satisfaccions amb aspectes irresolts. S'ha aturat el ciment i se n'han començat a divulgar els valors, però la major part de la feina resta encara per fer.

Joan Lluís Ferrer

Dalt, alguns dels milers d'alumnes que han visitat ses Salines aquests darrers anys. A sota, atapeïda de banyistes, una de les platges de ses Salines.

VICENT MARI

